

Bij Dageraad, is de titel het schilderij dat Charles Hermans in 1875 tentoonstelde in Brussel. Over een breedte van meer dan 3 meter en een hoogte van bijna 2,5 meter biedt de schilder ons een inkijk in een ochtendlijke gebeurtenis.

Mannen in zwarte rok en hoge hoed verlaten samen met vrouwen omhuld met fijne stoffen, sierlijk geschoeid en voorzien van elegante accessoires een feestzaal. Een nacht vol dans, drank en flirt laat z'n sporen na. Mannen en vrouwen zoeken in hun wankel evenwicht steun bij elkaar. Het gezelschap had bekijks in straat en stad. Deze elegante bende eist ook in het schilderij de aandacht op: in een uitgerekte stoet nemen ze het bordes in beslag en vormen de overgang tussen binnen en buiten. De schilder plaatste deze groep op een schuine lijn. Het rijtuig rechts in beeld verwijst naar de rijkelijke wereld van de protagonisten in het schilderij.

De arbeiders kregen een kleiner deel van het werk toegewezen: als verticale bakens vullen ze met hun houderige houdingen de linkerzijde van het beeldvlak. Met gereedschap in de hand, klompen of eenvoudig schoeisel aan de voeten en grauwe kleding om het lichaam staan ze klaar om aan hun dagtaak te beginnen. De mogelijkheid om te feesten en de noodzaak om te werken, was rond 1875 ongelijk verdeeld.

In het schilderij van Charles Hermans zijn de arbeiders zich duidelijk bewust van de aanwezigheid van de feestvierders. Vrouw en jongen op de voorgrond kijken hen aan: nieuwsgierigheid, ongemak of zelfs schaamte, een tikkeltje verlegenheid, een zweem van afgunst kunnen we uit hun blik en houding aflezen. De man tussen hen in lijkt zich meer te bekommeren om de jongen. Wie van de feestvierders heeft hen gezien? Slechts één man lijkt hun richting uit te kijken, de anderen richten hun blik op elkaar of gaan op in hun eigen frivole wereldje.

Een dergelijk schilderij maakt een kunstenaar niet zomaar. Ook Charles Hermans bestudeerde zijn onderwerp. In schetsen legde hij zijn eerste ideeën vast. Zo legde hij de basis voor de groep feestvierders in een ontwerp dat hij later verder uitwerkte.